

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Pranešimas spaudai

2017 m. sausio 19 d.

Mokslininkas paaiškino, kodėl sunku išmokyti lietuvių kalbą

Kiekvienam kalbančiajam lietuvių kalba tikriausiai tekę girdėti, kad ši kalba yra viena seniausių pasaulyje. Su tuo sutinka ir žymus šalies baltistas prof. habil. dr. Olegas Poliakovas ir paaiškina, kodėl užsieniečiams taip sunku išmokyti lietuvių kalbą.

Mokslininko teigimu, indoeuropiečių (ide.) kalbos, kurioms priskiriama ir lietuvių kalba, plačiai paplitusios visuose žemynuose. Jos kilusios iš bendros ide. prokalbės, kuri į atskiras kalbas suskilo daugiau nei prieš keturis tūkstančius metų. „Per tą laiką visos indoeuropiečių kalbos labai pakito, išskyrus lietuvių. Kai kurie lietuviški žodžiai, pavyzdžiui, esti, sūnus, keturi, buvo tokie patys arba mažai skiriasi nuo ide. prokalbės“, – pažymi prof. O. Poliakovas.

Mūsų kalba gerai išsaugojo senąją ide. leksiką ir turi daug leksinių atitikmenų su kitomis ide. kalbomis. Kitose šiuolaikinėse ide. kalbose daug tos leksikos prarasta. Pavyzdžiui, indoarijų kalbose nebeįvertinami ide. žodžiai sūnus, duktė, avis, vilkas, akmuo ir kiti.

Anot profesoriaus, ypatingą dėmesį reikia atkreipti į tai, kad lietuvių kalba yra žinoma nuo XVI a., o lyginama su kalbomis, kurių istorija siekia I ar net II tūkst. pr. Kr. (pvz., anatolų kalbomis). Tai lemia, kad dabartinėje lietuvių kalboje galėjo išnykti daug archajiškų formų, kurios aptinkamos tų kalbų istoriniuose šaltiniuose.

Prof. O. Poliakovas teigimu, daugeliui sunku išmokyti kalbėti lietuviškai, nes, skirtingai nei mūsų daugelio indoeuropiečių kalbų, morfonologinė žodžių struktūra supaprastėjo. „Pavyzdžiui, gotų kalboje buvo žodis sunus (lie. sūnus), dabar vokiškai sohn, angliškai son. Slavų prokalbėje buvo sūnus, dabar rusiškai syn“, – sakė jis.

Mokslininkas priduria, kad vis dėlto ir mums būtų sunku išmokyti, tarkime, kinų kalbą: nors ji atrodo gana paprasta ir sudaryta iš lengvų žodžių (ma, fu ir t. t.), tačiau turi daug intonacijų. O kinams būtų sunku išmokyti kalbėti lietuviškai, nes jie neišmoko tarti priebalsių junginių, tad jiems tikru iššūkiu taptų tokie žodžiai kaip spręsti ar suprasti.

„Kalbos – tai ypatingi pasaulio kultūros reiškiniai. Kiekviena pasaulio kalba yra unikali, svarbi ir turi būti išsaugota, nes ji tautos dvasinės ir materialinės kultūros atspindys. Lietuvių kalboje atspindima ne tik lietuvių tautos, bet ir visų indoeuropiečių tolimųjų protėvių dvasinė bei materialinė kultūra. Dėl to lietuvių kalba verta būti UNESCO Pasaulio paveldo sąraše“, – įsitikinęs prof. O. Poliakovas.

Mokslininkas nominuotas 2016 m. Lietuvos mokslo premijai už darbų ciklą „Lietuvių ir kitų indoeuropiečių kalbų santykių tyrimai istorijos ir kultūros kontekste (2001–2015)“.